

Miljökonsekvensbeskrivning av detaljplan för Ullared 2:2 m.fl., Falkenberg

Samrådshandling

melica

Fiskhamngatan 10
414 58 Göteborg
031-85 71 00
www.melica.se

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)
Detaljplan för Ullared 2:2 m.fl.
Falkenbergs kommun, Hallands län

Samrådsshandling 2021-10-21

Beställare: Falkenbergs kommun

Box 293

311 23 Falkenberg

Beställarens representant: Oskar Roussakis

Konsult: Melica

Fiskhamnsgatan 10

414 58 Göteborg

Uppdragsledare: Stefan Bydén

Handläggare natur m.m.: Calle Bergil

Handläggare mark: Teresia Wengström

Handläggare dagvatten: Ivar Sander

Kvalitetsgranskad av Therese Alfsdotter

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Inledning	5
2 Uppdraget	6
3 Planförslaget	7
4 Bakgrund	8
5 MKB-avgränsningar	11
6 Alternativ, Nollalternativ	11
7 Trafik	12
8 Buller	12
9 Risker	13
10 Luftföroreningar/Miljökvalitetsnormer	13
11 Naturmiljö	14
12 Kulturmiljö	16
13 Rekreation	17
14 Markfrågor	18
15 Vattenfrågor	19
16 Naturresurser	23
17 Påverkan under byggtiden	25
18 Miljökvalitetsmål	26
19 Natura 2000. Slutsats	28
Referenser	29

Sammanfattning

Nollalternativ för denna MKB

Nollalternativet innebär att ingen ny detaljplan antas, vilket medför att nuvarande detaljplaner – laga kraftvunna 1993, 1999 och 2009 fortsätter gälla. I den södra delen, vilken berörs av U38, ersätts yta för centrum och handel. I mittendelen, vilken berörs av U33, finns idag i huvudsak ytor för bostäder och en mindre del avsatt för centrumfunktion. Dessutom har Persgårdsvägen en något annorlunda sträckning.

Trafik, buller, risker och luftföroreningar

Trafik- och bullernivåer förändras inte nämvärt. Säkerhet för gångtrafik kan förbättras. Luftföroreningshalter påverkas marginellt.

Naturmiljö

De viktigaste objekten som bör skyddas är tre äldre träd som är nära att bli jätträd och som kan vara viktiga för de rödlistade arter som finns i närmiljön. Den svarta rödstjärten häckar troligen i närheten.

Rekreation och kulturmiljö

Ingen påverkan på rekreativsmöjligheterna ses medan planens genomförande medför rivning av ett kulturintressant hus.

Mark

Risk för föroreningar finns i nordost.

Vatten

Reningsåtgärder, som föreslås i dagvattenutredningen, är nödvändiga för att inte mängden föroreningar som tillförs Högvadsån ska öka då dagvattenvolymen ökar.

Grävarbeten får inte förändra de skyddsvärda trädens vattenförsörjning.

Begränsning i tid för byggarbeten

Grumlande arbeten bör inte ske från oktober till maj för laxens skull. Då vattendragstemperaturen överstiger 15 grader, bör grumlande arbeten inte ske för havsnejonögonens skull, från mitten av maj till och med mitten av juni. Hänsyn till ev. häckande svart rödstjärt bör också tas.

Miljö kvalitetsmål

För miljömålen 1, 4, 8 och 15 är relevansen måttlig. Planen bedöms inte försvåra uppnåendet av målen.

Påverkan på Natura 2000

De tillfällen då dagvattnet kan påverka Högvadsån menligt är vid häftiga regn efter en torrperiod. Då kan dagvatten med högre föroreningshalt spolats ut i en recipient med låga flöden och högre känslighet på grund av högre vattentemperatur.

Utsläppen till ån baserat på årsmedelvärde förvärras inte enligt dagvattenutredningen. Reningsåtgärderna för dagvattnet kan inte säkerställas enligt planen då de inte ligger på allmän mark.

1 Inledning

Utvecklingsområdet ligger väster om Ullareds kyrka och norr om Högvadsån.

Planen ska ersätta en befintlig plan.

Detaljplanen syftar till att skapa möjlighet att bygga motellängor för gäster till Ullareds handelsområde.

Sedan den gamla detaljplanens fastställelse har ett Natura 2000-områden tillkommit i området. Det är Högvadsån som ska skyddas med sitt lax- och öringsbestånd och flodpärlmusslor. Nedströms Högvadsån ligger också Ätrans Natura 2000-område.

Figur 1.1. Planområdets belägenhet öster om Ullareds kyrka. Planområdet i grått.

2 Uppdraget

Uppdraget har inneburit att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning till detaljplan i Ullared 2:2, Falkenbergs kommun. Samtidigt behöver naturvärdena i Natura 2000-området Högvadsån säkras. Beställare av uppdraget har varit Falkenbergs kommun.

Detaljplanen innebär att delar av tre äldre planer ersätts.

Planen kommer att beröra ett Natura 2000-område vilket medför att en miljökonsekvensbeskrivning därför skall göras. Det Natura 2000-område som berörs är Högvadsån vars syfte bl.a. är att skydda lax, öring, flodpärlmussla och utter.

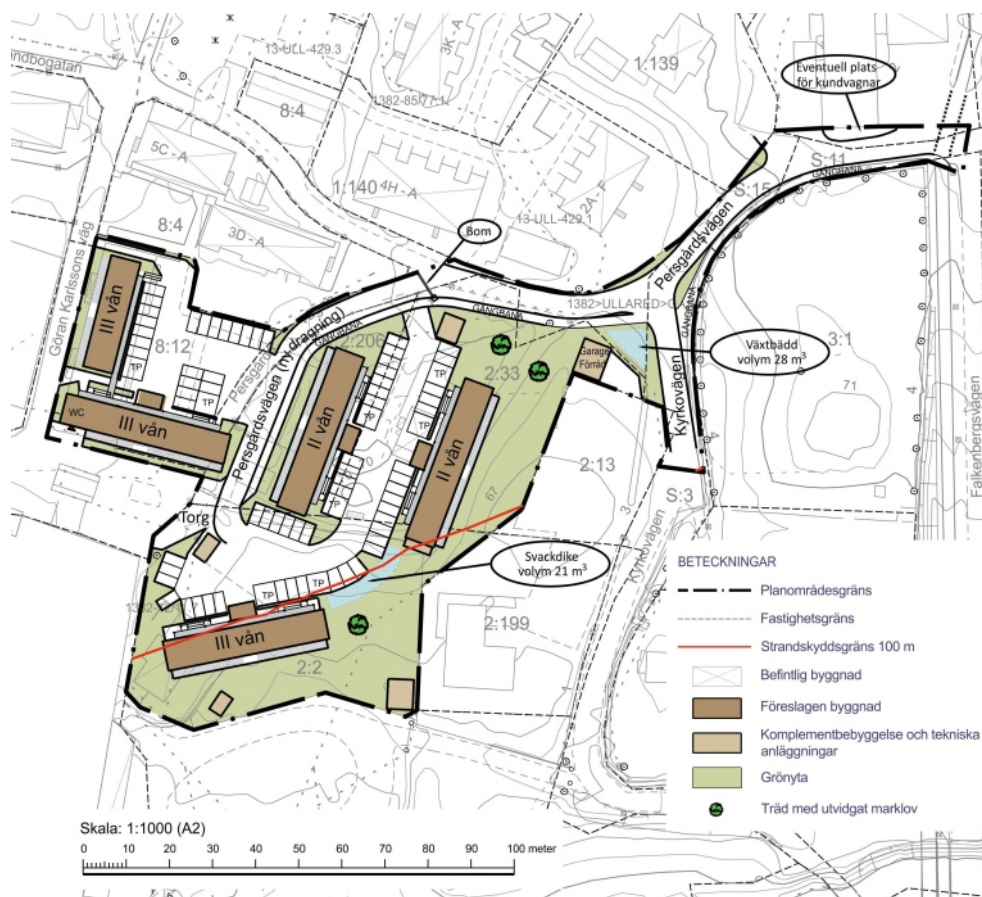

Figur 2.1. Ett av de värdefulla träden, en ek, med kyrkan i bakgrunden.

3 Planförslaget

Planförslaget innebär i korthet att

- Befintlig bebyggelse ersätts med fem större boendelängor för gäster.
- Persgårdsvägen genom området får en justerad sträckning.
- En ökning av andelen hårdgjord yta sker vilket föranleder förbättrad dagvattenhantering.
- Tre värdefulla träd avses sparas.

Figur 3.1. Ur illustrationen till detaljplanen.

4 Bakgrund

4.1 Översiktliga planer

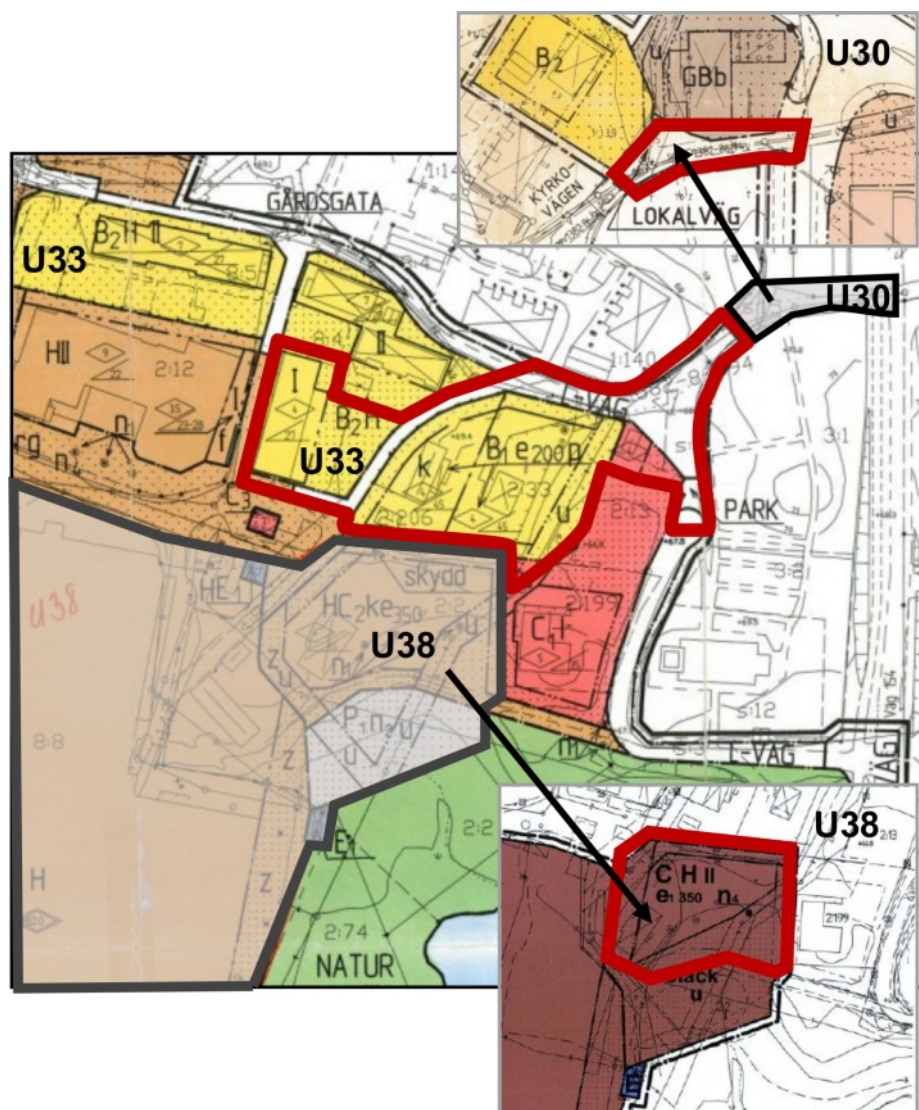
För området gäller fördjupad översiktsplan för Ullared från 2005.

4.2 Detaljplaner

Inom planområdet gäller för närvarande följande detaljplaner; U30 från 1993, U33 från 1999 och U38 som vann laga kraft 2009.

4.3 Lagstiftning, bedömning av betydande miljöpåverkan

Enligt Plan- och bygglagen skall en detaljplan åtföljas av en miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning, beskrivet i miljöbalken, när detaljplanen berör verksamheter som kan antas kräva tillstånd för påverkan på ett Natura 2000-område. Kommunstyrelseförvaltningen har därför beslutat att en miljökonsekvensbeskrivning ska utföras.

Figur 4.1. Delar av tre nu gällande detaljplaner berör planområdet. Illustration ur planbeskrivningen

4.4 Bevarandeplan för Högvadsån

Ur Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0510115 Högvadsån. Länsstyrelsen i Hallands län 2018-08-27 kan följande citeras:

"Bevarandesyfte

För Natura 2000-området Högvadsån är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för naturtypen mindre vattendrag och för flodpärlmussla, lax och utter. Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv.

Prioriterade bevarandevärden: flodpärlmussla, lax, utter, artrik och ovanlig bottenfauna, forsar och fall, strömsträckor med botten av sten och grus, lövsjögösklädda stränder, god vattenkvalitet och konnektivitet, naturlig vattenregim.

Prioriterade åtgärder: fortsätta kalka och eventuellt nykalka, skapa och bevara lövsjögösklädda kantzoner samt skyddszoner mot åkermark, hindra igenslamning av botten vid t.ex. dikning, öka konnektiviteten mellan olika bestånd av flodpärlmussla."

Den art som främst kan påverkas av verksamhet inom detta planområde är flodpärlmusslan. För den finns följande bevarandemål:

"Bevarandemål

Målet är att det finns ett livskraftigt bestånd av flodpärlmussla i Natura 2000-området Högvadsån. Beståndet har fungerande reproduktion vilket visar sig i att det finns små musslor. Vattenkvaliteten är god med låg näringshalt, låg förekomst av partiklar och ingen försurningspåverkan. Det finns grus- eller sandbotten med god genomströmning av syrgasrikt vatten. Tätheten av lax- och/eller

Figur 4.2. Högvatten i Högvadsån. Dagvatten från planområdet når ån framför Gekås.

öringungar är god, liksom tätheten av adulta musslor. För vattendraget främmande arter förekommer inte."

Som möjlig negativ påverkan nämns:

"Påverkan på vattenföring

Vattenuttag, invallning, kanalisering, fördjupning av fåran och inte minst reglering av vattenföringen kan påverka vattendraget negativt. Vid lågt vattenflöde kan bevattningsuttag och nolltappning försämra överlevnaden hos lax och flodpärlmussla på grund av förhöjd vattentemperatur samt en minskad areal uppväxtmiljö. Reglering leder till försämrade överlevnad hos lax, flodpärlmussla, havsnejonöga, bottenfauna m.fl. Korttidsreglering är särskilt allvarlig då flodpärlmussla, laxungar, larver av nejonögon och andra organismer inte alltid förmår följa vattenståndsförändringarna och inte tål att torrläggas.

Alla former av markavvattning som t.ex. dikning, skyddsdikning, dikesrensning kan påverka vattenföringen med ökade flödestoppar och risk för lägre flöden under torrperioder. Det gäller åtgärder i hela avrinningsområdet.

Utsläpp från punktkällor

Utsläpp från punktkällor som enskilda avlopp, dräneringsrör, förorenade områden, reningsverk, golfbanor m.m. kan innehålla metaller, läkemedelsrester, bekämpningsmedel eller andra föroreningar i miljön som kan ge skador på vattenlevande organismer. Exempel på skador är missbildningar, påverkan på nervsystemet eller störd reproduktionsförmåga."

5 MKB-avgränsningar

5.1 Geografisk avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen berör planområdet enligt figur 3.1. och den påverkan på artskydd som genomförandet av planen kan medföra. MKB:n tar hänsyn till eventuell påverkan på Natura 2000-området Högvadsån.

5.2 Nivåavgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen gäller en detaljplan. Detta innebär att de flesta av de strategiska planeringsfrågor är lösta i tidigare planeringsskeden, i det här fallet inom den fördjupade översiktsplanen för Ullared. Denna MKB för detaljplan behandlar mer detaljerade frågor som påverkan på Natura 2000-området.

6 Alternativ

6.2 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att ingen ny detaljplan antas, vilket medför att nuvarande detaljplaner – laga kraftvunna 1993, 1999 och 2009 – fortsätter att gälla. I den södra delen, vilken berörs av U38, ersätts yta för centrum och handel. I mittendelen, vilken berörs av U33, finns idag i huvudsak ytor för bostäder och en mindre del avsatt för centrumfunktion. Dessutom har Persgårdsvägen en något annorlunda sträckning.

6.3 Huvudalternativ

Denna plan – med syftet att möjliggöra bebyggelse av ca 60 lägenheter för motellverksamhet. Detaljplanen syftar även till att förbättra trafikförhållandena inom planområdet. Se figur 3.1.

6.4 Övriga alternativ

6.4.1 Alternativa utsträckningar

Det finns på platsen inga möjligheter till utsträckning åt annat håll.

6.4.2 Alternativa placeringar

Verksamheten som ska bedrivas på denna föreslagna yta är starkt kopplad till den nuvarande verksamheten på Gekås och en alternativ placering skulle medföra ökad trafik och kostnader.

7 Trafik

7.1 Nuvarande förhållanden

Den planerade in- och utfarten är på en lokal väg, Persgårdsvägen. Persgårdsvägen ansluter till den statliga vägen Falkenbergsvägen/väg 154. Norr om planområdet ansluter väg 154 till väg 153.

I nuläget beräknas Persgårdsvägen trafikeras av ca 100 trafikanter per dygn. En trafikutredning har gjorts och förbättringsförslag finns i denna.

7.2 Konsekvenser av planförslaget

Trafikrörelserna på ca 100 trafikanter per dygn bedöms inte förändras nämnvärt med den nya markanvändningen, utan förväntas vara densamma. I väster föreslås en breddning av vägen till 5,5 m från 4,5. Refuger anläggs längs vägen. I mittområdet anläggs en gångbana på 2,0–2,2 m och refuger. I östra delen föreslås anläggning av refuger, bl.a. för kundvagnsparkering.

Figur 7.1. Planen har bara trafikrörelser till parkeringar för de som ska bo i de nya husen.

8 Buller

8.1 Nuvarande förhållanden

Inom planområdet är bullerstörningarna i dag låga.

8.2 Konsekvenser av planförslaget

8.2.1 Effekter av buller

Eftersom att trafikvolymen inom planområdet inte anses förändras och med stöd i resultatet från en tidigare utförd bullerutredning i närliggande planarbeten görs bedömningen att området ej är utsatt för buller och att en djupare bullerutredning därför inte är nödvändig.

8.2.3 Konsekvenser

Ingen förändring gentemot gällande planer.

9 Risker

9.1 Nuvarande förhållanden

9.1.1 Biltrafik

Biltrafiken inom området är liten men det uppstår stundtals en konflikt mellan gående från busshållplatsen och besökare till kyrkogården. Det finns ingen tydlig åtskillnad av gång- och vägtrafik längs stråket ner mot Gekås. Genomfartstrafik på Persgårdsvägen är numera hindrad av en bom på vägen. Det går att köra vidare mot FABOs bostäder.

9.2 Konsekvenser av planförslaget

Till skillnad mot det trafikflöde som beräknas utifrån den nuvarande parkeringssituationen bedöms alstringen på Persgårdsvägen vara oförändrad på ca 100 (85–140) fordonsrörelser per dygn. De 50 bilarna som utgör skillnaden mellan max och min motsvarar ytterligare ca en bil var 12:e minut i högtrafik, en skillnad som inte bedöms vara märkbar.

9.3 Skadeförebyggande åtgärder

Förslag på skadeförebyggande åtgärder är att bredda Persgårdsvägen, breddningen innefattar både breddning av väg och anläggande av gångbana. Det finns ytterligare förslag på att anlägga refuger, samt att gångbanan föreslås höjas upp och skiljas från körbanan med kantsten.

10 Luftföroreningar/Miljö kvalitetsnormer

10.1 Nuvarande förhållanden

Ingen ytterligare utredning eller information har funnits att tillgå vad gäller luftföroreningar i området. Troligen är luftföroreningarna något lägre inom detta område än vid genomfartsgatorna och den stora parkeringen i väster.

10.2 Konsekvenser av planförslaget

Då trafikmängden ej anses förändras bör även luftföroreningar ligga på samma nivå efter föreslagen förändring av planområdet.

10.3 Skadeförebyggande åtgärder

Luftföroreningshalterna kommer marginellt att påverkas av dessa förändringar. De enskilda fordonens standard och förarnas beteende kommer att ha större betydelse. Detta påverkas inte av planen.

11 Naturmiljö

11.1 Nuvarande förhållanden

11.1.1 Allmänt om naturförhållanden och vegetation

Strax utanför området ligger Natura 2000-området Högvadsån. Strandskyddet för Högvadsån går in inom planområdet. Denna del är i dag planlagd och exploaterad främst för körytor för leverans till Gekås.

Inom området finns tre större träd; ek, blodbok och lönn. Dessa tre träd är på god väg att kunna klassificeras som jätteträd, de har en diameter strax under en meter. Träden har en rik epifytflora och kan tänkas få samma värde som träden på den närliggande kyrkogården. Vidare finns en halvstor lönn och några yngre tallar vilka inte har samma biologiska värde.

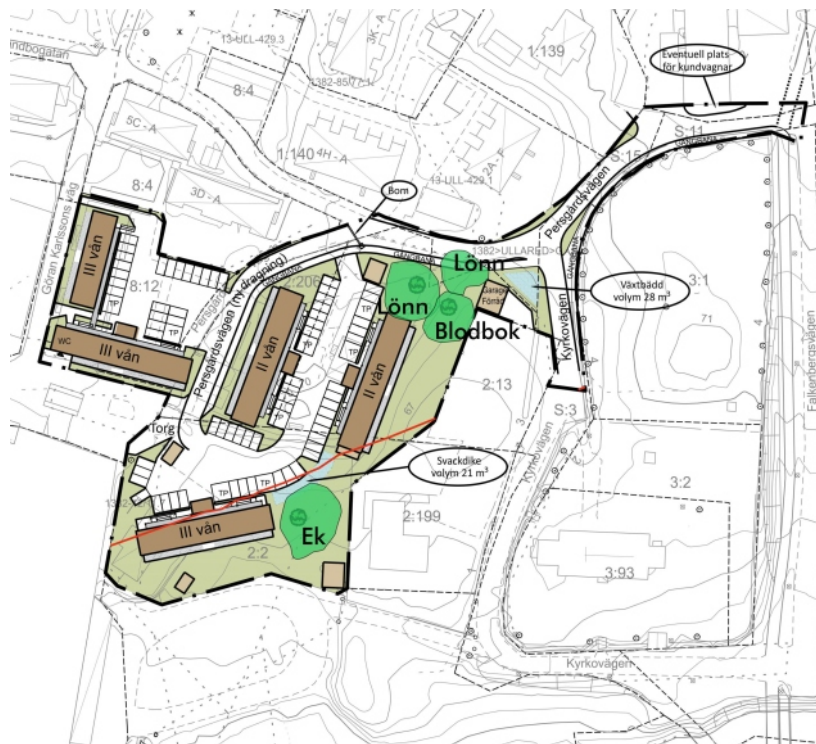
11.1.2 Tidigare dokumenterade naturvärden

Natura 2000-området Högvadsån, med områdeskod SE0510115, har som främsta syfte att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för naturtypen mindre vattendrag och för flodpärlmussla, lax och utter.

11.1.3 Skyddade och skyddsvärda arter

En sökning i Artdatabankens öppna och skyddade register i februari 2019 ger i kombination med noteringar från fältbesök anledning till följande kommentarer:

Ett mycket stort antal noteringar av fåglar från området visar dels att många fåglar passerar över Ullared under sträcktider och dels att fågelskådaraktiviteten är hög. Endast en fågelförekomst bedöms ha relevans för planområdet, nämligen

Figur 11.1. De fyra större, värdefulla träden inom planområdet. Den minsta lönnen sparas inte men de tre viktigaste får i planen visst skydd. Den gröna ytan visar kronornas utbredning.

den rödlistade svarta rödstjärten(NT) som hävdade revir och troligen häckade på någon av byggnaderna 2018. En exploatering enligt planförslaget skulle sannolikt inte förstöra artens habitat, som utgörs av ruderatmarker med helst kortvuxen eller gles ogräsvegetation inom helheten av handelsområdet. Artskyddsförordningen kräver dock att ingen häckning störs eller spolieras, men eftersom mycket störande verksamhet finns i området i övrigt bedöms störningen från exploateringen av detta planområde inte vara avgörande.

På kyrkogården har noterats en del naturvårdsintressanta mossor, däribland den rödlistade ägghättemossan (EN) *Orthotrichum patens*. De tre skyddsvärda träden inom planområdet har en liknande moss- och lavflora, med bland annat rikt med kudd- och hättemossor och kan mycket väl också hysa ägghättemossan. Träden får inte avverkas eller skadas. En riktad inventering efter ägghättemossan skulle kunna visa att träden hyser eller inte hyser arten, men i båda fallen måste träden bedömas som viktiga för ägghättemossans fortbestånd i området.

11.1.4 Naturvärdesbedömning

Naturvärdena inom planområdet är i huvudsak kopplade till de tre största träden. De är nära att bli jätteträd och har med sin ålder börjat utveckla ett stort värde för andra arter av mossor, lavar och insekter.

11.2 Konsekvenser av planförslaget

11.2.1 Effekter av närhet till byggnader

Vid byggnation kan träd skadas genom skav men kanske främst genom att förhållandena för rötterna ändras vid grävning och körning med tunga fordon. Ett för kort avstånd till byggnader gör att träden utsätts för fysik påverkan när kronan böjs i vinden.

Påverkan på Högvadsån från dagvattnet hanteras i kap 15 Vattenfrågor.

11.3 Skadeförebyggande åtgärder

Tillräckligt stort avstånd till omgivande bebyggelse är önskvärd. Eventuella justeringar av trädens kronor ska utföras av en kunnig arborist. Träden ska skyddas under byggfasen. Trädens rotsystem, som kan approximeras till samma storlek som kronan, ska skyddas under byggfasen.

12 Kulturmiljö

12.1 Nuvarande förhållanden

12.1.1 Markhistorik

Området har under överskådlig tid ingått i Ullareds centralare bebyggelse och ligger nära kyrkan.

12.1.2 Tidigare dokumenterade kulturmiljövärden

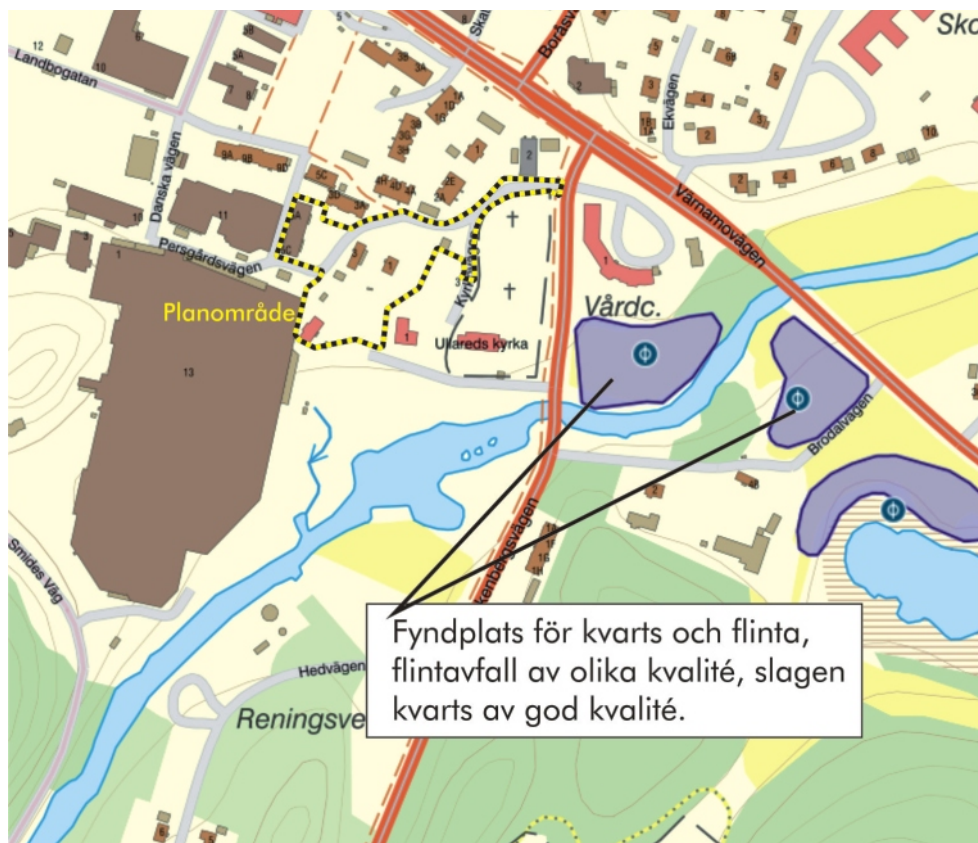
Öster om planområdet, på andra sidan väg 154 finns fyndplatser för kvarts och flinta. Ett hus från sent 1849 finns omnämnt i bebyggelseregistret inom Klass C, lokalt intresse. Värderingskriterierna anges som Byggnadshistoriskt värde, Identitetsvärde, Miljöskapande värde och Samhällshistoriskt värde

12.2 Konsekvenser av planförslaget

Planförslaget innebär att det är möjligt att riva befintliga byggnader inom planområdet varav en byggnad från 1800-tal är kulturmiljöklassad, och ersätta dem med cirka 60 lägenheter.

12.3 Skadeförebyggande åtgärder

Att spara huset med lokalt kulturvärde minskar de möjliga byggda lägenheterna med 15%. Det medför inga andra hinder för genomförandet.

Figur 12.1 | Riksantikvariatets Fornsök finns inga noteringar inom eller nära planområdet.

13 Rekreation

13.1 Nuvarande förhållanden

Genom området går ett gångstråk från Ullareds centrala vägkors och busshållplats mot entén till Gekås. Små rester från den tidigare bebyggelsen kan ses på vägen till Gekås. Natura 2000-området i Högvadsån har ingen rekreativ koppling till planområdet. Några stora träd ger en positiv upplevelse av området.

13.2 Konsekvenser av planförslaget

Bebyggelsen längs gångvägen blir mer enhetlig modern. Det är dock osäkert om kulturinslagen har betydelse i detta storskaliga handelsområde.

13.3 Skadeförebyggande åtgärder

Inte nödvändigt eller möjligt.

Figur 13.1. Det nuvarande stråket genom området kommer att flyttas marginellt.

14 Markfrågor

14.1 Nuvarande förhållanden

14.1.1 Geologi

Planområdet är ca 1 ha och relativt flackt och har en lägre del runt +64,1 i söder. De högre nivåerna är i nordväst 69,8 och i nordöst ca 7. Området sluttar söderut ned mot Högvadsån. Det är bebyggd mark inom tidigare stadsplanerat område. Den södra gränsen av planområdet ligger ca 65 meter ifrån Högvadsån.

Markförhållanden utgörs av isälvsmaterial av större djup (> 10 m) överlagrat berg. Grundvattennivån var vid mättillfället på +63 som motsvarar ca 2–3 meter under mark i planområdets södra del. Grundvattnet strömmar i riktning mot ån.

14.1.2 Förorenad mark

Vid mätningar på 11 platser inom planområdet visades att föroreningshalten var låg. Ett av proven nordväst om den stora linden visade halter över tillämpade riktvärden. Undersökningen är av översiktlig karaktär och äldre markföroreningar kan inte uteslutas inom planområdet. Bland annat markföroreningar från en bensinstation, i anslutning till området, vilken drivits från 50-talet. Föroreningarna kan vara av typen metaller och PAH'er från biltrafik och oljerester. Platsen för den aktuella bensinstationen är strax norr om Persgårdsvägen, vid korsningen med Persgårdsvägen/Falkenbergsvägen

Påverkan på grundvattenkvaliteten kan inte uteslutas (ÅF. 2019).

14.2 Konsekvenser av planförslaget

14.2.1 Geologi

Ingen märkbar konsekvens ses.

14.2.2 Förorenad mark

Den äldre bensinstationen ligger högre upp i områdets nordöstra del. Jordlagren förväntas vara isälvsmaterial av större djup. Höga vattenstånd i Högvadsån bör inte påverka förhållanden på föroreningarnas löslighet. Ett ökat omhändertagande av dagvatten från området bör på samma vis knappast förändra eventuella äldre föroreningars löslighet till grundvattnet.

14.3 Skadeförebyggande åtgärder

14.3.1 Geologi

Grundläggning bedöms kunnas utföras med platta direkt på mark enligt geotekniska utredningen.

För att minimera risken för grundvattenproblematik i samband med grundläggning bör marken för de planerade motellbyggnaderna ej sänkas.

14.3.2 Förorenad mark

Ytterligare undersökningar bedöms inte vara nödvändiga.

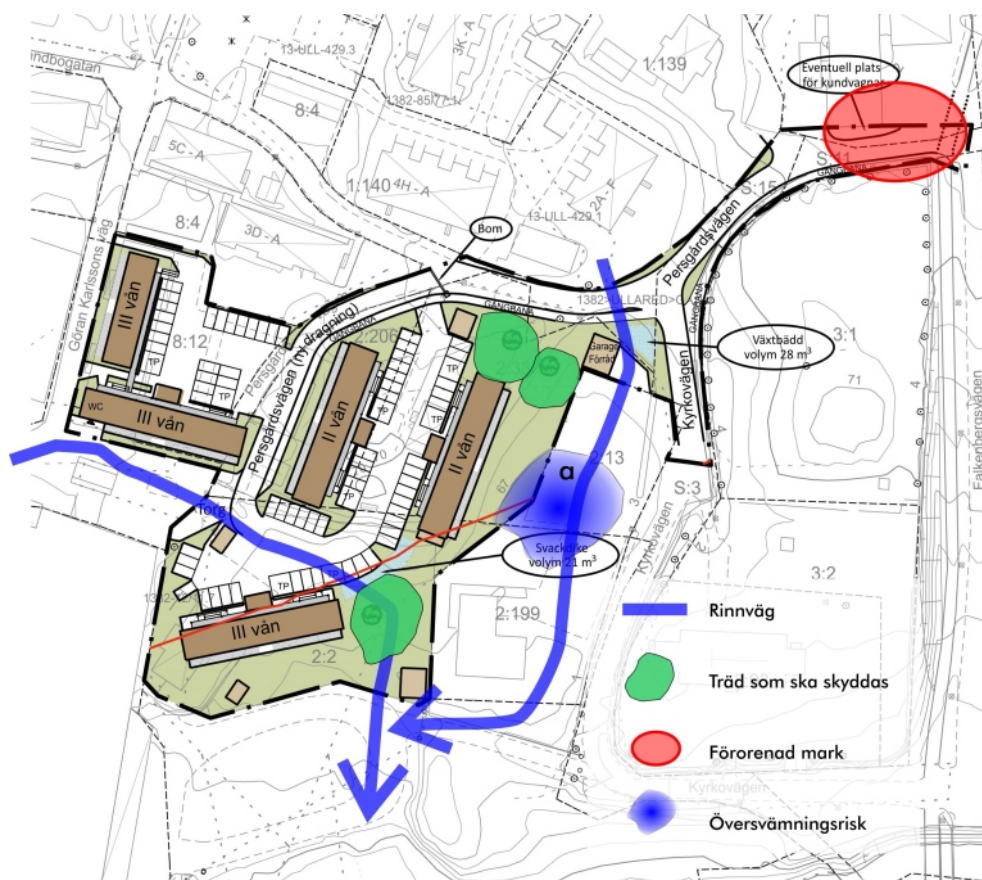
15 Vattenfrågor

15.1 Nuvarande förhållanden

Planområdet är beläget inom 200 m ifrån Högvadsån, som rinner ut i Ätran. Merparten av områdets dagvatten rinner till gallerbrunnar i marken och leds därifrån via ledningar ut mot Högvadsån. Ledningarna som avleder dagvatten från planområdet tar också emot dagvatten ifrån ytor norr och öster om planområdet. Ledningsnätet för dagvatten är underdimensionerat, vilket innebär att ledningarna går fulla vid riklig nederbörd. När så sker kan, enligt en översvämningsutredning från 2018 (Sweco), en del av det resterande dagvattnet från centrala Ullared komma att flöda över markytan genom planområdet och ut mot Högvadsån.

Planområdet gränsar i öster till en skålformad yta, som vid riklig nederbörd kan översvämmas med en halvmeter dagvatten. Intill ligger en byggnad för kyrkans församlingshem, som då kan påverkas. Den har enligt uppgift haft problem med inträngande dagvatten.

Allt dagvatten som rinner av ifrån planområdet leds alltså ut i Högvadsån. Enligt det nationella vatteninformationssystemet (VISS) har Högvadsån god ekologisk status men uppnår inte god kemisk status. Den kemiska statusen är försäm-

Figur 15.1. Blå linjer visar rinnvägarna som går igenom planområdet. Rinnvägarnas bredd är inte illustrerad, det vill säga deras bredd kan variera. Avståndet från planområdet till Högvadsån är ca 65 m. Strax söder om vändplan vid Gekås lastkaj finns ett mindre utflöde. I figuren är även platsen för den äldre bensinstationen med förmodade markföroreningar översiktligt markerad. I figuren är området med risk för översvämmning markerad (a).

rad av föroreningar i form av kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE). Att de föroreningarna överskrider satta gränsvärden gäller generellt för allt ytligt vatten i landet.

Högvadsån är som mest känslig för föroreningar i dagvatten vid kraftiga regn som inträffar sommartid, när flödet i ån är lågt.

15.1.1 Naturvärden i Högvadsån

Åtran och Högvadsån med deras dalgångar har stora geovetenskapliga värden, en särpräglad topografi, ett rikt djur- och växtliv med ett flertal hotade eller sårbara biotoper och arter, samt utgör västkustens främsta reproduktionsområde för lax. Högvadsån har utsetts till Natura 2000-område från Åtran upp till Lia.

15.1.2. Dagvatten

Dagvatten inom planområdet avrinner i huvudsak på mark. Området genomströmmas av dagvatten från ett 46 ha stort avrinningsområde. Detta går i ledningar genom området så länge ledningarnas kapacitet räcker. En dagvattenbrunn finns vid Persgårdsvägen norr om blodboken. Vid höga flöden finns risk för förhöjda halter av suspenderat material och näringsämnen.

15.1.3. Översvämning

Planområdet ligger som lägst 2,3 meter högre än nivån där Högvadsån bräddar över sin fåra. Risker att Högvadsån ska stiga så mycket att planområdet översvämmas bedöms som liten. Översvämningar i ån drabbar främst motsatta sidan, där strandkanten är lägre och har större svämplan.

15.1.4. Grundvatten

VISS visar även en grundvattenförekomst med 7 km² utbredning längs med ån. Den omfattas av krav enligt dricksvattenföreskrifterna. Grundvattnet är utsatt för miljögifter och riskerar att påverkas betydligt vid läckage i samband med trafikolyckor men var enligt senaste bedömningen i god kemisk status.

Avståndet från markyta till grundvatten varierar över tid. Vid en mätning 2019 låg nivån 2,2–2,7 meter under mark.

15.1.5. Spillvatten

Spillvattennätet är underdimensionerat (COWI 2020) vilket kan leda till bräddning av förorenat vatten främst om systemet innehåller fastigheter med kombinerade system där dagvatten går in i spillvattenledningen. Vid bräddningen förekommer föroreningarna i mindre koncentrerad form. Kommunen föreslår ett framtida ledningsnät där bräddning inte görs till Högvadsån utan överskott vid regntillfällen görs till befintliga nätet. Ny pumpstation ska byggas/är planerad. I detaljplanen möjliggörs för en framtida pumpstation i sydöstra delen av planområdet. Möjligheterna att få den tillräckliga kapaciteten för att minska bräddningen är att ledningsnätet byggs om.

15.2 Konsekvenser av planförslaget

15.2.1 Dagvatten

Mängden dagvatten kommer att bli större, vilket leder till att de totala mängderna av föroreningar som släpps ut kommer att öka om inte halterna kan minskas. Enligt dagvattenplanen kommer reningsåtgärderna att minska halterna (Tabell 1). För alla redovisade ämnena kommer de utsläppta halterna från området att minska (COWI 2021). De utsläppta mängderna, som kan beräknas utifrån halter och

Tabell 1. Föroreningshalter från planområdet innan ombyggnation, efter ombyggnation samt efter ombyggnation med införda åtgärder. Riktvärden från Falkenbergs kommun anges också. Gråmarkerade rutor överskrider riktvärdet. (Tabell 7. ur VA- och dagvattenutredning Ullared 2:2 m.fl. COWI. 2021)

Förorening	Föroreningshalt Innan ombyggnation [µg/l]	Föroreningshalt Efter ombyggnation [µg/l]	Föroreningshalt Efter ombyggnation med åtgärder [µg/l]	Maximal föroreningshalt enligt Falkenbergs kommuns riktvärden [µg/l]
P	150	170	120	200
N	1 400	1 400	1 100	3 000
Pb	7	8	3	14
Cu	17	18	12	20
Zn	60	65	24	60
Cd	0,4	0,4	0,2	0,4
Cr	4	4	2	15
Ni	6	6	2	20
Hg	0,02	0,02	0,01	0,05
SS	30 000	33 000	19 000	60 000
Olja	380	420	180	1 000
BaP	0,03	0,04	0,01	0,05

dagvattenmängder, kommer också att minska om de föreslagna åtgärderna genomförs (COWI 2021, bilaga 2).

Mängden dagvatten blir betydligt större. Ökningen orsakas av att andelen tak- ytor och asfalterade ytor i området ökar, medan grönytornas andel minskar. Grönytornas sammanlagda storlek halveras från 6 000 till 3 000 m², vilket innebär att mycket mindre dagvatten kan sjunka ner i marken och större mängder därför måste hanteras. De åtgärder för rening och fördröjning som föreslås i dagvattenutredningen, t.ex. gröna tak, kan i de allra flesta fall buffra vattnet så att det momentana utflödet från planområdet inte ökar; utsläppet av dagvatten vid rikliga regn fördelas i stället över längre tid. De riktigt höga flödena kan tyvärr inte minska i någon större omfattning.

Enligt dagvattenförslaget beräknas att tillskottet av kvicksilver till Högvadsån att minska. Kvicksilver är den av föroreningarna som i dagsläget överskrider sitt gränsvärde. Kvicksilvret är globalt spritt och tillförs med nederbörden.

Eftersom förslaget innebär mindre grönytor minskar mängden vatten som infiltrerar och bildar grundvatten.

Vid kraftiga regn kommer dagvatten från markytorna utanför planområdet att rinna in och belasta brunnar och ledningar inom planområdet. Översvämning drabbar då, i likhet med i utgångsläget, främst en yta öster om planområdets huvuddel, mellan de planerade motellbyggnaderna och kyrkogården.

Vattnet som ska renas i regnbädden i korsningen mellan Persgårdsvägen och Kyrkovägen måste ledas in genom höjdsättning eller en anordning typ vägbula.

Det dagvatten som vid extrem nederbörd bräddar över regnbädden, bör ledas till naturområde inom plan. En rinnväg inom planområdet enligt dagvattenplanen (COWI 2021) utformas så att den befintliga muren längs östra plangränsen skyddas. Rinnvägen bör också höjdsättas så den är fördelaktig jämfört med rinnvägen öster om, via parkeringen.

Mindre regnvatten än i nuläget kommer att infiltrera ner i marken, vilket leder till att vegetationen, däribland två skyddsvärda träd, kan komma att tillföras mindre vatten.

Det är viktigt att den ledning av okänd dimension som går under träden inte grävs upp och ersätts på plats. Behöver den förstärkas ska det göras utanför träden rotområde.

15.2.2 Risk för spridning av äldre förorening.

Inom planområdet har markföroreningar undersökts på sex platser. På en parkering nordväst om den stora linden hittades förekomst av förorening över Naturvårdsverkets riktvärde för KM.

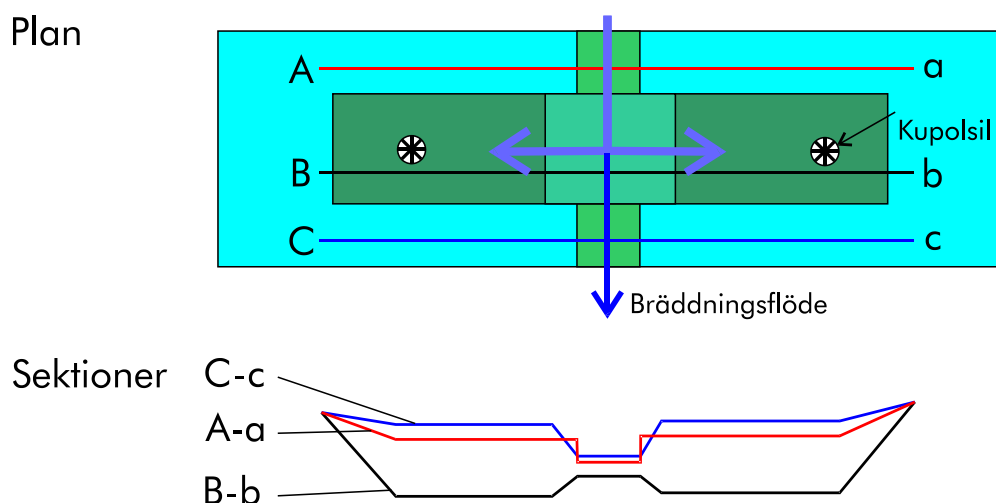
I nordost finns risk för att föroreningar från en äldre bensinstation, se 14.2.1.

Ingen spridning av dessa föroreningar till grundvattnet är att vänta och platserna riskerar inte att översvämmas.

15.3 Skadeförebyggande åtgärder

Ett dagvattensystem med reningssystem som har förmåga att omhänderta föroreningarna behövs för att minska föroreningsbelastningen på Högvadsån då en ökad hårdgörning kommer att öka dagvattenvolymen. Detta system ska speciellt utformas för att kunna ta skyfall sommartid då det är vid dessa tillfällen som vattenflödet riskerar att vara lägst i Högvadsån och att utspädningen av föroreningar då blir som lägst. Dessutom är organismerna känsligare då temperaturen i åvattnet är högt sommartid med bl.a. lägre syrgashalt som följd.

Det är också störst risk för höga halter i dagvattnet efter en längre torrperiod vilket gör att åtgärder för att rena dagvattnet bör utformas så att de effektivast renar de första avrinningsmängderna.

Figur 15.2. Utformning av ett svackdike där låg- och medelflöde går till rening medan slutfasen av ett riktigt högflöde kan gå förbi. Slutfasen av flödet har lägre halter föroreningar.

Både svackdiket och regnbädden utsätts för stora mängder inflödande vatten vid skyfallssituationer sommartid. Reningsfunktionen hos dessa anläggningar vid är beräknade efter schablon. Svackdiket kan bistå med viss rening av vatten som kommer från parkeringsytorna utanför planområdet.

För att kunna styra genomförandet av reningsanläggningar för dagvatten bör dessa ligga på allmän mark och drivas av kommunen och regleras enligt LAV (Boverket 2019).

I dagvattenutredningen jämförs ett 20-årsregn med medellågvattenföring i Högvadsån. Denna medellågvattneföring (MLQ) är 380 l/s vilket är dubbelt som utflödet från planområdet. Vid ett sådant regntillfälle regnar det också på ån och dess närområde och det räcker med en knapp kilometer åsträcka för att få lika mycket regn. Detta ökar momentant flödet i ån och ökar utspädningen mer än vad dagvattenutredningen räknar med.

16.2 Konsekvenser av planförslaget

Planförslaget kommer inte i lika stor konflikt med riksintressena som de gamla planerna. Den del av planen som ger ett nytt intrång är delen som omfattar den befintliga vägen i nordost. Av de stora träden så är det bara eken som ligger inom riksintresset för friluftsliv och detta träd är avsett att bevaras. Den mindre lönnen och de unga tallarna som är tänkta att tas bort ligger utanför riksintresset.

Planen bedöms inte medföra några nya konflikter med riksintressena.

16.3 Skadeförebyggande åtgärder

Genom att området redan är exploaterat och att områden mellan planen och riksintressenas kärnområden är exploaterade anses inte att några skadeförebyggande åtgärder är möjliga.

17 Påverkan under byggtiden

17.1. Skydda Högvadsån under byggtiden

Grävning, schaktning eller motsvarande i strandnära område, avverkning av strandnära skog och markavvattning kan leda till erosion och ökad tillförsel av partikulärt material till ån, vilket kan försvåra för filtrerande organismer och leda till att grusbotten slammar igen.

Underhåll av vägar, broar och liknande leder ofta till grumling, vilket påverkar lax och havsnejonöga negativt, därför bör grumlande arbeten inte ske från oktober till maj för laxens skull. Då vattendragstemperaturen överstiger 15 grader, bör grumlande arbeten inte ske för havsnejonögonens skull, från mitten av maj till och med mitten av juni.

Byggnader och anläggningar i området kan leda till att fler rör sig i området, detta kan leda till en ökad störning av t.ex. häckande fågel och lekande lax.

17.2. Skydda träden med höga naturvärden.

Trädens stammar ska skos under byggtiden.

Vid arbeten med kranar och transporter måste försiktighet tillämpas vid arbeten nära trädens kronor så att de inte skadas. Måste grenar kapas för att de kommer för nära ny bebyggelse ska ingreppen göras av kunnig arborist.

Grävarbeten inom trädens rotsystem, vilket ungefärligen har samma utbredning som kronan, ska undvikas.

17.3. Skydd för häckande fågel

Den rödlistade svarta rödstjärten kan häcka nära planområdet. Artskyddsförordningen kräver att ingen häckning störs eller spolieras. I detta fall bedöms dock risken för störning vara liten, då häckningen troligen sker uppe på en byggnad i ett område som redan är starkt präglad av människors och maskiners rörelse och buller.

18 Miljökvalitetsmål

Miljökonsekvensbeskrivningen för utbyggnaden inom denna plan relateras till de 16 nationella miljökvalitetsmål som riksdagen beslutat skall utgöra utgångspunkt för samhällets miljöarbete. Hallands län har även tagit fram regionala miljömål som utgör regionala anpassningar till de nationella miljömålen, undantaget målet "Storslagen fjällmiljö". Vidare har Falkenbergs kommun brutit ner de nationella och regionala miljömålen till lokala miljömål. De lokala miljömålen redovisas i två dokument "Plan för den ekologiska hållbarheten" och "Plan för hållbar energiomvandling 2012–2015" (Falkenbergs kommun, 2007b, 2007c). Sammantaget utgör miljömålen en viktig utgångspunkt vid bedömning av miljökonsekvenser i allmänhet, och i synnerhet vid mer strategiska bedömningar som denna. Miljömålen är dock inte juridiskt bindande.

Miljömålen redovisas i Tabell 18.1. De miljömål som anses vara relevanta för planen är 1, 2, 4, 7, 8. Hur planen bedöms påverka de relevanta miljökvalitetsmålen redovisas i Tabell 18.2.

De nationella miljökvalitetsmålen

1 Begränsad klimatpåverkan	9 Grundvatten av god kvalitet
2 Frisk luft	10 Hav i balans samt levande kust och skärgård
3 Bara naturlig försurning	11 Myllrande våtmarker
4 Giffri miljö	12 Levande skogar
5 Skyddande ozonskikt	13 Ett rikt odlingslandskap
6 Säker strålmiljö	14 Storslagen fjällmiljö
7 Ingen övergödning	15 God bebyggd miljö
8 Levande sjöar och vattendrag	16 Ett rikt växt- och djurliv

Tabell 18.1. De nationella miljömålen.

Nr	Miljökvalitetsmål	Relevans	Detaljplanens inverkan på miljökvalitetsmålen
1	Begränsad klimatpåverkan	Måttlig	Det är möjligt att utbyggnaden minskar det lokala transportbehovet genom kortare avstånd mellan boende och handelsområdet och därmed ett minskat CO ₂ -utsläpp. Byggfasen medför transporter och användande av arbetsmaskiner och material vilket innebär utsläpp av CO ₂ både under själva byggtiden och vid produktion av byggnadsmaterial och maskiner.
2	Frisk luft	Liten	Miljökvalitetsnormerna (MKN) för luft beräknas komma att klaras med marginal även efter en utbyggnad av planområdet. Uppvärmningen förutsätts lösas på ett från miljösynpunkt tillfredsställande sätt.
4	Giftfri miljö	Måttlig	Största giftpåverkan kommer sannolikt från dagvattnet. En bra dagvattenhantering kan hindra dessa föroreningar från att nå Högvadsån. Markföroreningar förekommer i en provpunkt i östligaste delen av planområdet.
7	Ingen övergödning	Liten	Jämfört med gällande plan kan den hårdgjorda ytan bli större. Utförseln av kväve till Åtran kan därmed bli större. I praktiken bestäms uttransporten till stor del av den dagvattenrening som införs.
8	Levande sjöar och vattendrag	Måttlig	Med en bra dagvattenrening och med tillräckligt avstånd till Högvadsån ska påverkan på vattendraget bli icke märkbart.
15	God bebyggd miljö	Måttlig	Ett hus från sent 1849, omnämnt i bebyggelseregistret inom Klass C, lokalt intresse, kommer att rivras.

Tabell 18.2. Lista över de miljömål som antas påverkas av planändringen. De fetmarkerade miljömålen är de av Falkenbergs kommun prioriterade.

19 Slutsats och Natura 2000

Huvudfrågan för denna MKB har varit om påverkan på Natura 2000-området Högvadsån blir så stor att miljö kvalitetsnormer överskrids. Dessutom har påverkan på naturmiljön, främst i form av några större träd, varit viktig att belysa. Övriga bedömningar har varit av mindre vikt.

Utifrån årsbelastningen kommer situationen i ån inte att försämrats om reningssystemen uppfyller den reningsgrad som ligger till underlag för beräkningarna. De beräkningar över de föroreningar som tillförs ån är gjorda för en årsbelastning och inte efter den situationen då ån är känsligast.

Den situation då den största påverkan på Högvadsån främst kan uppstå är vid skyfall under sommaren efter en torrperiod. Det är då som föroreningshalterna kan bli som störst och Högvadsån är som känsligast. En sådan händelse kommer inte så många gånger inom en hundraårsperiod.

Genom området går rinnvägar med avrinning från områden uppströms planområdet. Svackdiken kommer att passeras av riktiga högflöden från områden uppströms planområdet och har därför konstruerats så att de ska klara dessa extremflöden. Vid växtbädden ska inrinnande högflödesvatten hindras från att spola genom bädden.

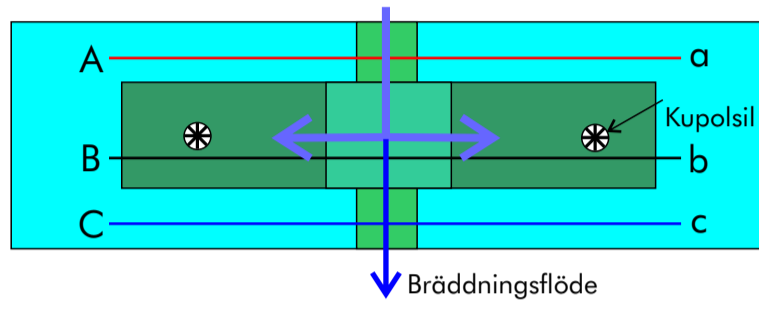
Det är bra att de tre största träden som kan hysa rödlistade arter sparas.

Referenser

- ArtDatabanken, <https://artfakta.artdatabanken.se/>
- Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0510115 Högvadsån. Länsstyrelsen i Hallands län 2018-08-27.
- Boverket. Yttrande. Angående fråga om hur miljö kvalitetsnormer för vatten ska följas i den fysiska planeringen. Diarienummer 4695/2019. 2019-12-17.
- Cowi, 2021. VA- och dagvattenutredning Ullared 2:2 m fl, Falkenbergs kommun.
- Falkenbergs kommun, 1998. Antagandehandling Detaljplan för Ullared 8:8 m.fl.
- Falkenbergs kommun, 2008. Detaljplan för Ullared 7:8 m.fl. (GEKÅS)
- Falkenbergs kommun. 2019. Delegationsbeslut. Betydande miljöpåverkan, detaljplan för Ullared 2:2 m fl, KS 2017/22
- Falkenbergs kommun, 2006. Naturvårdsprogram. Framtagen i samarbete med Länsstyrelsen i Halland. Antagen av kommunfullmäktige 2006-04-27.
- Falkenbergs kommun, 2007b. Plan för den ekologiska hållbarheten. Antagen av kommunfullmäktige 2007-10-25.
- Falkenbergs kommun, Samhällsbyggnadsavdelningen, 2019. Värdefulla träd.
- Falkenbergs kommun 2020. Preliminär plankarta Detaljplan för tillfällig vistelse och handel, samrådshandling Ullared 2:2 m.fl. daterad 2020-02-11.
- Länsstyrelsen, 1988a. Områden av riksintresse. Kulturminnesvård. Hallands län. Del II. Meddelande nr 1988:17.
- Länsstyrelsen, 1988b. Områden av riksintresse. Friluftsliv. Särskilda hushållningsbestämmelser. Hallands län. Del III. Meddelande nr 1988:18.
- Länsstyrelsen, 2001. Områden av riksintresse för naturvård i Hallands län. Meddelande 2001:20. Red. Jeanette Erlandsson 2000-02-07.
- Länsstyrelsen, 2002. Natura 2000. Regeringsgodkända områden i Hallands län 2002. Meddelande 2002:1.
- Miljödepartementet, 1998. SFS 1998:905 Förordning om Miljökonsekvensbeskrivningar.
- Miljödepartementet, 2010. SFS 2010:477 Luftkvalitetsförordningen.
- Naturvårdsverket, 1983. Riktlinjer för externt industribuller. Råd och Riktlinjer, SNV RR 1978:5 rev. 1983.
- Plankarta Detaljplan Ullared 8:8 m fl. (U33). Antagandehandling.Falkenbergs kommun.
- Plankarta. Bestämmelser för detaljplan Ullared 7:8 m fl. (U38). Falkenbergs kommun.
- Riksantikvarieämbetet, 2020. www.raa.se/cms/fornsok/start.html. Katadatabas över fornlämningar m.m.
- Sigma. 2019. Markteknisk undersökningsrapport (mur). Ullared 2:2, Falkenbergs kommun samhällsbyggnadsavdelningen upprättad: 2019-08-15

- Sigma. 2019. PM Geoteknik Ullared 2:2, Falkenbergs kommun Samhällsbyggnadsavdelningen. Upprättad: 2019-08-15
- SLU Artdatabanken 2017. Artfakta och artvisa vägledning. <https://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100091>
- Stockholms stad Miljöförvaltningen. Fråga till Boverket om hur miljö kvalitetsnormer för vatten ska följas i den fysiska planeringen. 2019-08-27.
- SWECO. Översvämningsutredning för nytt motellområde i Ullared. 2018-02-15
- ÅF. 2019. Översiktlig miljöteknisk markundersökning på fastighet Ullared 2:33 m fl, Falkenbergs kommun.
- ÅF Infrastructure, 2019. Trafikförslag Ullared 2:2. Plankarta
- ÅF, 2019. Trafikutredning Ullared 2:2, motell vid Gekås. Falkenbergs kommun.
- ÅF. 2019. Trafikutredning Ullared 2:2

Plan

Sektioner

